

brupower charter

**Coöperatie voor hernieuwbare energie gevestigd in
Brussel**

brupower charter

Elke ondertekenaar van dit charter onderschrijft de coöperatieve waarden van 'zelfhulp, zelfverantwoordelijkheid, democratie, gelijkheid, billijkheid en solidariteit', en 'geloof in de ethische waarden eerlijkheid, openheid, sociale verantwoordelijkheid en zorg voor anderen'.

De ondertekenaars van dit Handvest verenigen zich in de volgende set van onze principes, onze uitdagingen, onze visie, onze missie en onze doelstellingen.

Onze principes

The declaration on cooperative identity was formulated by the International Cooperative Alliance (ICA) in De verklaring over de coöperatieve identiteit werd geformuleerd door de International Cooperative Alliance (ICA) in 1895, 51 jaar na de formulering van de principes van de coöperatieve beweging in Rochdale. In 1995 werd tijdens de 100e Algemene Vergadering van ICA in Manchester een nieuwe verklaring over de coöperatieve identiteit en beginselen opgesteld. Deze verklaring ligt aan de basis van Aanbeveling 193 (van 03/06/2002) van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties (IAO-ILO) over de bevordering van coöperaties. Hierin nodigt de IAO werkgeversorganisaties, vakbonden en regeringen uit om coöperatieve structuren in hun competentiegebied te bevorderen.

De ondertekenaars van het brupower charter kennen en ondersteunen brupower in het naleven van de 7 coöperatieve principes van de Internationale Coöperatieve Beweging:

Vrijwillig en open lidmaatschap:

Coöperaties zijn vrijwillige organisaties, die ontstaan voor iedereen die gebruik kan maken van hun diensten en bereid is de verantwoordelijkheden van het lidmaatschap te aanvaarden, zonder discriminatie op basis van geslacht, sociale afkomst, ras, politieke of religieuze achtergrond.

Democratische controle door de leden:

Coöperaties zijn democratische organisaties die worden gecontroleerd door hun leden, die actief deelnemen aan het bepalen van het beleid en het nemen van beslissingen. De gekozen vertegenwoordigers zijn verantwoording verschuldigd aan de leden. In primaire coöperaties hebben de leden gelijk stemrecht (één lid, één stem) en coöperaties op andere niveaus zijn op democratische wijze georganiseerd.

Economische participatie van de leden:

De leden leveren een billijke bijdrage aan het kapitaal van hun coöperatie en hebben er democratische zeggenschap over. Ten minste een deel van dat kapitaal is meestal gemeenschappelijk eigendom van de coöperatie. De leden ontvangen gewoonlijk een beperkte vergoeding, als die er al is, voor het kapitaal dat ze als voorwaarde voor hun lidmaatschap hebben ingebracht. De leden bestemmen overschotten voor een of meer van de volgende 4 doelen: ontwikkeling van de coöperatie, mogelijk door het aanleggen van reserves, waarvan ten minste een deel niet kan worden gedeeld; voordelen voor de leden in verhouding tot hun transacties met de coöperatie; en ondersteuning van andere activiteiten die door de leden zijn goedgekeurd.

Autonomie en onafhankelijkheid:

Coöperaties zijn autonome zelforganisaties die door hun leden worden gecontroleerd. Als ze overeenkomsten aangaan met andere organisaties, waaronder regeringen, of kapitaal uit externe bronnen aantrekken, doen ze dat onder voorwaarden die democratische controle door hun leden waarborgen en hun coöperatieve autonomie in stand houden.

Onderwijs, opleiding en informatie:

Coöperaties verzorgen onderwijs en opleiding voor hun leden, gekozen vertegenwoordigers, managers en werknemers, zodat zij effectief kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun coöperaties. Ze informeren het grote publiek, met name jongeren en opinieleiders, over de aard en voordelen van samenwerking.

Samenwerking tussen coöperaties:

Coöperaties dienen hun leden zo effectief mogelijk en versterken de coöperatieve beweging door samen te werken via lokale, nationale, regionale en internationale structuren.

Zorg voor de gemeenschap:

Terwijl ze zich richten op de behoeften van de leden, werken coöperaties aan de duurzame ontwikkeling van hun gemeenschap door middel van beleid dat door hun leden wordt geaccepteerd.

Uitdagingen waar we voor staan

In het tweede decennium van de 21e eeuw brengen de consumptieniveaus en de niet-duurzame productie van energie ons milieu en onze manier van leven in gevaar. We staan voor verschillende uitdagingen die een belangrijke drijfveer zijn geweest voor de stichtende leden van brupower.

Milieu-uitdagingen:

Klimaatverandering brengt ecosystemen in gevaar, inclusief menselijke gemeenschappen: dit zal leiden tot klimaatvluchtelingen en conflicten.

Economische en geopolitieke uitdagingen:

Niet-hernieuwbare energiebronnen zullen op korte tot middellange termijn uitgeput geraken door de stijgende wereldbevolking en levensstandaard; de stijgende vraag naar niet-hernieuwbare energie zal de druk op de prijzen en de geopolitieke spanningen doen toenemen; bovendien dwingt de klimaatverandering ons om de meeste fossiele energiereserves in de grond te laten zitten.

Sociale uitdagingen:

Technologische veranderingen maken het makkelijker voor de gemiddelde burger om betrokken te raken, maar dit kan spanningen veroorzaken tussen degenen die middelen hebben om te investeren en degenen die dat niet hebben. Energie wordt duur en een groeiend aantal mensen wordt geconfronteerd met energiarmede*. Wanneer dit niet wordt tegengegaan door maatregelen en ondersteuning om hun energieverbruik te rationaliseren, leidt dit tot sociale conflicten in Europese landen.

Politieke uitdagingen:

In de context van de liberalisering van de energiemarkt trekt de overheid zich op alle niveaus vaak terug uit de productie, distributie en levering van energie. In de meeste Europese landen ontbeert het energiebeleid een duidelijke langetermijnvisie en is het ondoorzichtig. Als gevolg daarvan slagen de regeringen van de EU er niet in om de gestelde doelen van het liberaliseringsbeleid van de Europese Unie (concurrerende markten, eerlijke prijzen en energieonafhankelijkheid) en van de overeenkomsten van Parijs om de klimaatverandering aan te pakken, te bereiken.

Uitdagingen voor het gemeengoed:

Bovendien mag bij de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen door middel van marktgebaseerd beleid het belang en de mogelijkheid van een eerlijke en gelijke toegang tot deze energiebronnen niet uit het oog worden verloren; hernieuwbare energiebronnen zijn gemeenschappelijke goederen*, maar ze worden vaak onrechtmatig toegeëigend door manipulatie en speculatie.

Onze visie

Gezien de uitdagingen waar we vandaag de dag voor staan, is een wereldwijde verschuiving van fossiele en nucleaire energiebronnen naar hernieuwbare energiebronnen nodig voor de transitie naar een duurzame toekomst.

Toegang tot energie is een basisrecht, mensen zijn afhankelijk van het dagelijks gebruik ervan voor verwarming en koeling, licht of transport. Daarom beschouwen we de productie en distributie van energie als een **burgerlijke verantwoordelijkheid*** en als burgers en gemeenschappen kiezen we ervoor om hieraan deel te nemen.

De leden van brupower delen deze visie en doelstellingen. We promoten **een model gebaseerd op samenwerking***: een gedecentraliseerde aanpak van de **energietransitie***, die mensen in heel Europa de middelen geeft om hun eigen energie te produceren en te verbruiken en om samen te investeren in hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en andere schone energietechnologieën: **energiedemocratie***.

Deze gemeenschappelijke visie op de toekomst van energie is gebaseerd op verschillende aspecten: vermindering van het energieverbruik door een **rationeler energiegebruik***: energie-efficiëntie*; overgang van fossiele/nucleaire naar hernieuwbare energiebronnen; samenwerking tussen verschillende lokale actoren of belanghebbenden solidariteit tussen plattelandsgebieden en steden, en tussen kwetsbare huishoudens met een laag inkomen en **Hernieuwbare energiebronnen (HEB)**: In tegenstelling tot nucleaire en fossiele energiebronnen (aangeduid als "voorraadenergie") zijn hernieuwbare energiebronnen energiebronnen die op natuurlijke wijze kunnen worden aangevuld op een menselijke tijdschaal (aangeduid als "stromingsenergie"). Zoals weergegeven in het REScoop-logo zijn de belangrijkste hernieuwbare energiebronnen zonne-energie, waterkracht, windenergie, biomassa en geothermische energie.

huishoudens met meer middelen;

ontwikkeling en adequate planning van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen ten voordele van de burgers en de lokale economie

de noodzaak om lokale hernieuwbare energiebronnen te integreren door middel van flexibiliteit, en het waarborgen van een efficiënte werking van het net gedurende de energietransitie; en

een direct democratisch model voor de energiemarkt met betrekking tot prijzen, planning en vermindering van vervuiling.

Onze missie

Gezien de uitdagingen waar we voor staan en de visie die we delen, kiezen de ondertekenaars van dit Handvest ervoor om elke burger en andere lokale actoren de kans te geven een actieve rol te spelen in de productie, distributie, levering en het beheer van energie en aanverwante diensten. Kosten en baten van projecten moeten worden gedeeld in tijd en ruimte: tussen huidige en toekomstige generaties, tussen mensen dichtbij de projecten en daarbuiten. Daarom is de deelname van individuen en gemeenschappen aan de *energietransitie** essentieel voor brupower-leden.

De uitgangspunten zijn:

transparante informatie aan de lokale gemeenschap en lokaal overleg;

directe participatie in energieprojecten zodat financiële participatie een reële en directe link heeft met de projecten;

de langetermijndoelstelling van 100% hernieuwbare energie; en

de waarden van dit Charter.

Hiervoor en volgens deze ethische principes willen we coöperatieve projecten van burgers realiseren en ondersteunen.

Een brupower-project voldoet aan volgende criteria:

Lokaal verankerd:

Het project wordt zodanig gerealiseerd en geëxploiteerd dat het project volledig openstaat voor participatie van omwonenden, de lokale civiele maatschappij, de gemeente en haar uitvoerende filialen en gewone burgers in het algemeen: zowel voor, tijdens als na de realisatie van het project. Zo kunnen zij zich het project en de toegevoegde waarde eigen maken. De band tussen de energiebehoeften, de noodzakelijke hernieuwbare productiemiddelen en de lokale economische betekenis wordt duidelijk.

Niet-speculatieve doelstellingen:

Het project wordt gerealiseerd om geëxploiteerd te worden en niet om doorverkocht te worden. De vergoeding van het kapitaal is beperkt. Het geeft toegang tot energie tegen een eerlijke en transparante prijs. Een deel van de toegevoegde waarde wordt besteed aan opleiding en informatie en aan investeringen in nieuwe projecten. Voor zover mogelijk respecteren ook de projectontwikkelaars met wie ze samenwerken, de mede-investeerdere en hun aannemers deze regels bij de bouw en exploitatie van dit project.

Onafhankelijk:

De projecten worden zodanig gerealiseerd en uitgevoerd dat ze autonoom zijn en niet worden bestuurd door overheden of andere bedrijven. Het mechanisme van samenwerking en solidariteit dat wordt gebruikt voor de investeringen en de doelstellingen van de projecten, maakt deel uit van de sociale en coöperatieve economie en plaatst deze juridische entiteiten buiten de publieke sector (administratieve autonomie) en buiten de pure privébedrijven.

Democratisch:

Het project wordt zodanig gerealiseerd en geëxploiteerd dat, voor zover mogelijk, ook de projectpartners (projectontwikkelaars, ingenieursbureaus, banken, aannemers, etc.) democratisch georganiseerd zijn, van het coöperatieve type of werkend volgens de coöperatieve principes, transparant en duidelijk. Ze garanderen het behoud van de doelstellingen van de projecten tijdens de hele duur ervan. Het gekozen management van deze bedrijven moet de deelnemers in staat stellen om de productieprijs te controleren

en transparantie over de werking en financiën te garanderen.

Ecologisch:

Het project wordt gerealiseerd en functioneert zodanig dat het zich duurzaam en vrijwillig inzet voor het milieu, gaande van de globale problematiek (klimaatverandering, verlies van biodiversiteit, vervuiling, ...) tot de problemen op lokaal niveau (gebruik van de bodem, de wind, de rivieren, lokale impact, ...). In de mate van het mogelijke respecteren de projectontwikkelaars, mede-investeerders en hun aannemers (consultants, constructeurs, installateurs, ...) deze regel ook.

Behoud van open ruimte:

Studie en planning gaan vooraf aan de realisatie van projecten, verschillende projectvoorstellen worden gewogen op hun merites: stedenbouwkundige, milieu- en socio-economische effecten.

Onze doelstellingen

De ondertekenaars van het brupower Charter engageren zich om

- de ontwikkeling van brupower te bevorderen zoals hierboven beschreven;
- energieprojecten van groepen burgers en gemeenten te identificeren, te begeleiden en te ondersteunen;
- bij te dragen tot het bereiken van de doelstellingen die de Europese Unie en haar lidstaten op de COP21 in Parijs hebben bepaald om de klimaatverandering aan te pakken en de temperatuurstijging onder + 1,5°C te houden.
- lokale overheden helpen om de doelen te bereiken die ze hebben gesteld in hun actieplannen voor duurzame energie of klimaatactieplannen toen ze het burgemeestersconvenant ondertekenden;
- de nodige middelen en manieren zoeken om dit charter uit te voeren.

Dit charter is gebaseerd op het REScoop.EU charter, de Europese federatie van burger-energiecoöperaties.

Verklarende woordenlijst (*)

- **Coöperatie:** “Een coöperatie is een autonome vereniging van personen die vrijwillig verenigd zijn om in hun gemeenschappelijke economische, sociale en culturele behoeften en aspiraties te voorzien door middel van een onderneming in gemeenschappelijk bezit en onder democratische controle” (ICA definitie van coöperatie).
- **Burgerlijke verantwoordelijkheid:** Essentiële goederen zijn onmisbaar voor een waardige en fatsoenlijke manier van leven en we beschouwen toegang tot een essentieel goed als een basisrecht. In de context van dit handvest is toegang tot energie een basisrecht en beschouwen we het produceren en leveren van energie als burgerlijke verantwoordelijkheid.
- **Gemeenschappelijke goederen:** Een gemeenschappelijk goed is een goed dat aan iedereen toebehoort en voor iedereen toegankelijk is. Wij beschouwen de meeste hernieuwbare energiebronnen als gemeenschappelijke goederen en vinden dat hun kwaliteit en toegang beschermd moeten worden.
- **Energietransitie:** De energietransitie verwijst naar de overgang van een systeem dat voornamelijk gebaseerd is op fossiele en nucleaire energiebronnen naar een meer gediversifieerde energiemix die uiteindelijk uitsluitend gebaseerd zal zijn op hernieuwbare energiebronnen en een gedecentraliseerde productie van energie. De energietransitie impliceert de ontwikkeling van een aanpak gebaseerd op energie-efficiëntie, zorgvuldig gebruik en duurzaamheid.
- **Energiedemocratie:** de energietransitie biedt een unieke kans voor burgers en energiecoöperaties om eigenaar te worden van de de centrale duurzame productiefaciliteiten van de toekomst. Wij staan voor een energiesysteem dat mensen in heel Europa de middelen geeft om hun eigen energie te produceren en te consumeren en om samen te investeren in hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en andere schone-energie technologieën: wij noemen dit energiedemocratie.
- **Energiearmoede:** is het gebrek aan toegang tot moderne energiediensten. Energiearmoede verwijst naar de situatie van grote aantallen mensen in ontwikkelingslanden en sommige mensen in ontwikkelde landen van wie het welzijn negatief wordt beïnvloed door een zeer laag energieverbruik, het gebruik van vuile of vervuilende brandstoffen en buitensporig veel tijd die wordt besteed aan het verzamelen van brandstof om in basisbehoeften te voorzien. Er is een omgekeerd verband met de toegang tot moderne energiediensten, hoewel het verbeteren van de toegang slechts één factor is in de inspanningen om energiearmoede te bestrijden. Energiearmoede is te onderscheiden van brandstofarmoede, dat zich alleen richt op betaalbaarheid.
- **Model gebaseerd op samenwerking:** Het samenwerkingsmodel waarnaar in dit handvest wordt verwezen, heeft betrekking op de opkomst van een alternatief voor de traditionele aanpak van energiebeheer door de private en publieke sector, een model dat wordt aangestuurd door gemeenschappen. Het hoofddoel is niet het maken van winst maar het welzijn van de gemeenschap en het bedrijfsmodel is gebaseerd op samenwerking
- **Rationeel energiegebruik:** Rationeel energiegebruik is gebaseerd op twee kernbegrippen: zorgvuldig gebruik en efficiëntie. Het verwijst naar een verantwoord gebruik van energie in combinatie met energiebesparende gewoonten, zodat het uiteindelijke energieverbruik redelijk is en de toegang tot energiebronnen voor toekomstige generaties niet in gevaar brengt.
- **Hernieuwbare energiebronnen (HEB):** *In tegenstelling tot nucleaire en fossiele energiebronnen (aangeduid als “voorraadenergie”) zijn hernieuwbare energiebronnen energiebronnen die op natuurlijke wijze kunnen worden aangevuld op een menselijke tijdschaal (aangeduid als “stromingsenergie”). Zoals weergegeven in het REScoop-logo zijn de belangrijkste hernieuwbare energiebronnen zonne-energie, waterkracht, windenergie, biomassa en geothermische energie.*
- **Fair Trade:** “De term Fair Trade definieert een handelspartnerschap, gebaseerd op dialoog,

transparantie en respect, dat streeft naar meer rechtvaardigheid in de internationale handel. Het draagt bij aan duurzame ontwikkeling door betere handelsvoorwaarden te bieden aan, en de rechten veilig te stellen van, gemarginaliseerde producenten en arbeiders - vooral in ontwikkelingslanden." (Verklarende woordenlijst eerlijke handel - Fair Trade International, FLO-CERT, WFTO).